

21 ΟΚΤ. 1998

Μεταφυσικό σφρίγος

Το θέατρο έχει την τύχη να δέχεται στους κόλπους του όλες τις τέχνες, να τις φιλτράρει πάνω στο σανίδι του και να γεννά ένα θέαμα που ενώνει τα επιμέρους χαρακτηριστικά τους σ' ένα συνολικό, ολοκληρωμένο αισθητικό αποτέλεσμα. Τα τελευταία χρόνια η άγνοια θεατρική γραφή, κυρίως η εγχώρια, έχει αναγκάσει τους δημιουργούς να στραφούν στην αναζήτηση εξωθεατρικών, λογοτεχνικών κειμένων, τα οποία με προσεκτική διασκευή μπορούν να παρουσιαστούν στη σκηνή και να κεντρίσουν το ενδιαφέρον του κοινού, αρθρώνοντας, πολλές φορές, ένα διαφορετικό, εξίσου ενδιαφέροντα θεατρικό λόγο.

Μια τέτοια κατάθεση παρακολούθησαμε από την Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης», βασισμένη στο πεζογράφημα του Νίκου Μπακόλα «Κεφαλή». Ο συγγραφέας, ορμώμενος από την περιπέτεια ταφής του σκηνώματος του Παύλου Μελά, άφησε τη φαντασία του ελεύθερη να περιπλανηθεί στη μακεδονική ενδοχώρα των αρχών του αιώνα και με εφελθίο την ιστορία εξύψωσε την πένα του σε αναλλοίωτες, πανανθρώπινες αξίες, που ακολουθούν καταπόδας το ανθρώπινο γένος από τη γέννησή του. Είναι θαυμαστός ο τρόπος που ένα μεμονωμένο γεγονός, γνωστό στους περισσότερους, ξεφεύγει από τη σφαίρα του μερικού και φτάνει να αγγίξει ευαίσθητες πτυχές της ψυχής, να θίξει βασικά ζητήματα ηθικής, να ορίσει έναν, καλώς εννοούμενο, κώδικα ζωής, που πατάει γερά πάνω σε θεμέλια αιώνων αξιωμάτων, που δεν έχουν ανάγκη τις αποδείξεις, απλά υπάρχουν για να επιβεβαιώνουν τη συνέχεια, τη σπουδαιότητα, τη μοναδικότητα του βίου.

Ένας απλός, ανώνυμος άνθρωπος - αγωνιστή τον βαφτίζει ο Μπακόλας - χρίζεται πρω-

Η «Κεφαλή» του Νίκου Μπακόλα από την Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης» στο θέατρο «Αμαλία» στο πλαίσιο των λγ' «Δημητρίων»

ταγωνιστής στη σκηνή ενός μακάβριου θεάματος, αναλαμβάνοντας να ολοκληρώσει την ταφή του πρόχειρα θαμμένου ήρωα. Η αγωνία για την αποκατάσταση του σώματος - συνοδεία της ψυχής - διατρέχει από την αρχή μέχρι το τέλος το σώμα της γραφής, καταλαμβάνει κάθε κύτταρο του αγωνιστή,

καταλήγει να αποτελεί τη ζωφόρο δύναμη που εκτοξεύει την αποστολή του μακριά από τα εγκόσμια.

Κι όλο αυτό το μεταφυσικό σφρίγος που διακατέχει το πεζογράφημα του Μπακόλα, μεταγράφεται με ζηλευτό τρόπο στη σκηνή. Οι σκέψεις αυτονομούνται, κυκλώνουν το σανίδι,

ίπτανται στο σκηνικό, αλώνουν την απλοϊκή - φαινομενικά - οπτική της διεκπεραίωσης, καταφέρνουν να περάσουν το γεγονός αυτό καθαυτό στην όχθη του ξεχωριστού.

Η σκηνοθετική γραμμή σοφά ακολουθεί την προπορευόμενη πένα και πλέκει γύρω της την πορεία της δράσης, κρατώντας αναλλοίωτο το κομμάτι του αναγνώστη-αφηγητή. Τρία διαφορετικά επίπεδα αφήγησης: συνηγορούν στο παραπάνω, βαφτίζοντας κι αυτά με τη σειρά τους το προσωπικό σε υπόθεση που αφορά όλους μας, ξέχωρα από στενά χωροχρονικά πλαίσια. Ο κύριος όγκος της σκηνής παραπέμπει στο παρελθόν με το ημιδιάφανο προπέτασμα να συνηγορεί στο όνειρο, να οπτικοποιεί την εσώτερη αγωνία, την πάλη και το παίδεμα που συντελείται στην ψυχή του αγωνιστή. Η μουσική ακολουθεί την έξω από τα συνηθισμένα πομπή, υποστηρίζοντας διακριτικά τη ροή τους. Σπάνια ένα λογοτέχνημα μεταφράζεται στη σκηνική πράξη, τόσο σοφά, τόσο μελετημένα, τόσο επιτυχημένα. Μετρημένες, ζυγισμένες και οι ερμηνείες των δύο πρωταγωνιστών. Ο Δημήτρης Ναζίρης ξεπερνά την απλή ανάγνωση, συμμετέχει ενεργά σε ό,τι διαβάζει, συνομιλεί με την αγωνία της γραφής, συμπάσχει, καταφέρνει να ζωντανέψει μόνο με το λόγο εικόνες, αισθήματα, φόβους, χαρές. Ο Νίκος Λύτρας αναλαμβάνει να πραγματοποιήσει το λόγο του ήρωα, σε μια προσπάθεια που υποφεύγει την υπερβολή κι εστιάζεται περισσότερο σε μια εσωτερική διαδρομή, μια αυτοσυνηδητοποίηση πολύτιμη, που κορυφώνεται με το τέλος του έργου.

Η παράσταση θα παιχτεί ξανά σε εναλλασσόμενο ρεπερτόριο τον Ιανουάριο στο θέατρο «Αμαλία».

ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

η ταυτότητα της παράστασης

Σκηνοθεσία: Έρση Βασιλικιώτη

Σκηνικά-κοστούμια: Ιωάννα Μανωλεδάκη

Μουσική: Κώστα Βόμβολος

Φωτισμοί: Στράτος Κουτράκης

Παίζουν οι ηθοποιοί: Δημήτρης Ναζίρης, Νίκος Λύτρας, Χρίστος Θεοδωρίδης, Γιάννης Καλαβριανός, Νίκος Κουμαριάς, Μένη Κυριάκογλου, Μαρία Σαλιτήρη, Ανδρέας Σκούρτης, Έφη Σταμούλη.